

Sbírka zákonů

Republiky československé

Částka 22

Vydána dne 25. července 1959

Cena Kčs 1,50

OBSAH:

(52.—55.) **52. Zákon o osvětové činnosti (osvětový zákon).** — **53. Zákon o jednotné soustavě knihoven (knihovnický zákon).** — **54. Zákon o muzeích a galeriích.** — **55. Vyhláška o Dohodě mezi vládou Československé republiky a vládou Polské lidové republiky o spolupráci na úseku veterinárním.**

52**Zákon**

ze dne 9. července 1959

o osvětové činnosti (osvětový zákon)

Národní shromáždění Republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

Základní ustanovení**§ 1**

Základní cíle osvětové činnosti vyplývají z cílů socialistické kulturní revoluce. Obsahem osvětové činnosti je zejména soustavné šíření vědeckého světového názoru, boj proti buržoazním ideologiím a proti přežitkům v myšlení lidí, vysvětlování a prosazování politiky Komunistické strany Československa směřující k dovršení výstavby socialismu a k upevnění světového míru. Osvětová činnost přispívá ke zvyšování všestranného vzdělání pracujících, k výchově uměním a k vytváření podmínek pro bohatý kulturní a společenský život.

§ 2

Socialistická osvěta je životní potřebou našeho lidu; základem jejího rozvoje je dobrovolná a iniciativní činnost pracujících.

Organizace, řízení a kontrola osvětové činnosti**§ 3**

Osvětovou činnost vyvíjejí pod vedením Komunistické strany Československa ve vzájemné spolupráci zejména národní výbory, společenské organizace sdružené v Národní frontě, jednotná zemědělská družstva, vědecké, umělecké a jiné kulturní instituce a složky ozbrojených sil; ústřední úřady a orgány, národní výbory, organizace a instituce organizují, řídí a kontrolují osvětovou činnost v oboru své působnosti.

§ 4

(1) Národní výbory, jimž přísluší péče o hospodářský a kulturní rozkvet jejich území, schvalují jednotný plán osvětové činnosti ve svém obvodu. Plán připravují ve spolupráci s příslušnými orgány společenských organizací sdružených v Národní frontě, s jednotnými zemědělskými družstvy, s vědeckými a kulturními institucemi (dále jen „organizace a instituce“) a jeho plnění společně s nimi hodnotí. Při sestavování plánů osvětové činnosti vycházejí okresní a místní národní výbory ze zásad plánu příslušného národního výboru vyššího stupně a z podmínek a potřeb svého obvodu.

(2) Ve spolupráci s příslušnými organizacemi a institucemi národní výbory sledují a s výjimkou ústředně řízených institucí kontrolují

veškerou osvětovou činnost ve svém obvodu, aby svým ideovým obsahem odpovídala potřebám socialistické společnosti, a vytvářejí příznivé podmínky pro její rozvoj a jednotné kulturní a výchovné působení.

(3) Při plnění úkolů uvedených v odstavcích 1 a 2 využívají národní výbory zejména svých stálých komisí.

§ 5

Ministerstvo školství a kultury sleduje veškerou osvětovou činnost z hlediska jejího jednotného kulturního a výchovného působení a příslušným ústředním orgánům organizací a institucí a ústředním úřadům, které řídí osvětovou činnost, doporučuje vhodná opatření; koordinuje též, pokud vláda nestanoví něco jiného, celostátní osvětové akce.

§ 6

(1) Ministr školství a kultury zřídí pro zásadní otázky rozvoje osvětové činnosti a její koordinace iniciativní, poradní a koordinační orgán; jeho členy jmenuje ze zástupců organizací a institucí a ostatních ústředních úřadů, které řídí osvětovou činnost, a z významných osvětových pracovníků. Členství v tomto orgánu je čestné. Organizační a jednací řád vydá ministerstvo školství a kultury v dohodě s příslušnými organizacemi a institucemi a s ostatními ústředními úřady.

(2) Iniciativní, poradní a koordinační orgán pro zásadní otázky rozvoje osvětové činnosti a její koordinace na Slovensku zřídí pověřenec školství a kultury; o jeho činnosti, organizaci a složení platí obdobně ustanovení odstavce 1.

§ 7

(1) Vzdělávací, poradenskou a dokumentační činnost v oboru osvěty zajišťují odborné ústavy, které zřizuje ministerstvo školství a kultury v dohodě se Státní plánovací komisí a s ministerstvem financí.

(2) Obdobné ústavy na Slovensku zřizuje pověřenectvo školství a kultury v dohodě se Slovenskou plánovací komisí a s pověřenectvem financí.

Osvětová zařízení

§ 8

(1) Národní výbory, společenské organizace sdružené v Národní frontě, jednotná zemědělská družstva a složky ozbrojených sil vyvíjejí osvětovou činnost zpravidla v osvětových zařízeních, jejichž posláním je organizovat a provádět osvětovou činnost pro veškeré občanstvo v obvodu jejich působnosti.

(2) Podle obsahu činnosti zřizují se osvětová zařízení klubového typu (např. osvětové besedy, závodní kluby, družstevní kluby, domy pionýrů a mládeže), vzdělávací a poradenská střediska (např. osvětové domy) a osvětová zařízení specializovaná (např. zoologické zahrady, lidové hvězdárny).

§ 9

(1) Osvětová zařízení klubového typu jsou hlavním článkem sítě osvětových zařízení a slouží jako společná základna osvětové činnosti v místě.

(2) Při plnění úkolů uvedených v § 1 osvětová zařízení klubového typu organizují za aktivní účasti lidu všestranný kulturní a společenský život ve městech i na vesnicích; přitom zejména sdružují občany do kolektivů podle jejich zájmů.

(3) Osvětová zařízení klubového typu v průmyslových střediscích a sídlišťích zřizují především orgány Revolučního odborového hnutí; tam, kde toto zařízení nezřídí orgány Revolučního odborového hnutí nebo některé jiné společenské organizace sdružené v Národní frontě, zřídí je výkonný orgán národního výboru.

(4) Na vesnici zřizuje osvětové zařízení klubového typu především buď rada národního výboru nebo jednotné zemědělské družstvo.

§ 10

(1) Jako vzdělávací a poradenská střediska zřizují výkonné orgány národních výborů pro své obvody osvětové domy, jejichž hlavním úkolem je pomáhat při zvyšování politické úrovně a odborné způsobilosti zejména dobro-

volných osvětových pracovníků a zajišťovat výměnu a zevšeobecnování nejlepších zkušeností z osvětové práce všech organizací a institucí, které vyvíjejí osvětovou činnost.

(2) Pokud je to nutné v zájmu uspokojování kulturních potřeb občanů, může osvětový dům v místě svého sídla plnit se souhlasem orgánu, který jej zřídil, též úkoly osvětového zařízení klubového typu, popřípadě poskytovat jiné kulturní služby.

(3) Součástí krajských osvětových domů mohou být též krajská jednatelství koncertů a estrád, zřízená podle § 3 zákona č. 81/1957 Sb., o koncertní a jiné hudební činnosti, a podle § 2 zákona č. 82/1957 Sb., o estrádách, artistických produkcích a lidové zábavě.

§ 11

(1) Specializovaná osvětová zařízení se zaměřují na určitý úsek osvětové činnosti; úzce spolupracují s vědeckými ústavy a institucemi příslušného vědního oboru.

(2) Specializovaná osvětová zařízení zřizují s přihlédnutím k celostátním zájmům výkonné orgány krajských národních výborů; orgány společenských organizací sdružených v Národní frontě nebo jednotná zemědělská družstva mohou tato zařízení zřídit se souhlasem výkonného orgánu příslušného krajského národního výboru.

§ 12

Národní výbory a jejich výkonné orgány dbají spolu se společenskými organizacemi sdruženými v Národní frontě a s jednotnými zemědělskými družstvy o to, aby osvětová zařízení v obvodu jejich působnosti byla vhodně umístěna, přiměřeně vybavena, dostatečně hmotně zabezpečena a plně využita a aby byla účelně rozmístěna v souladu s potřebami obyvatelstva; všestranně podporují úsilí občanů při svépomocné výstavbě vhodných objektů pro osvětová zařízení.

§ 13

(1) Osvětoví pracovníci nabývají potřebné kvalifikace v rámci jednotné soustavy vzdělá-

vání osvětových pracovníků zavedené ministerstvem školství a kultury v dohodě s příslušnými ústředními úřady a orgány společenských organizací sdružených v Národní frontě.

(2) Soustavné zvyšování politické a odborné úrovně osvětových pracovníků zajišťují výkonné orgány národních výborů a příslušné organizace a instituce, které vyvíjejí osvětovou činnost.

Právní postavení, organizace a způsob hospodaření osvětových zařízení národních výborů

§ 14

(1) Osvětové zařízení zřízené výkonným orgánem národního výboru je právnickou osobou.

(2) Při zřizování osvětového zařízení výkonný orgán příslušného národního výboru

- a) vydá zřizovací listinu společně se statutem osvětového zařízení,
- b) určí majetek, který převede do správy osvětového zařízení,
- c) jmenuje vedení osvětového zařízení, které za činnost zařízení odpovídá výkonnému orgánu národního výboru, zastupuje osvětové zařízení navenek a jedná jeho jménem.

(3) Ministerstvo školství a kultury může v dohodě s ministerstvem financí některým osvětovým zařízením určit právní postavení odchýlně od ustanovení odstavce 1.

§ 15

(1) Osvětové zařízení užívá majetku, který je mu svěřen do správy [§ 14 odst. 2 písm. b)]. Správa majetku osvětového zařízení se řídí obecnými předpisy o správě národního majetku.

(2) Osvětové zařízení hospodaří podle vlastního rozpočtu schváleného výkonným orgánem příslušného národního výboru. Výdaje hradí osvětové zařízení zpravidla ze svých příjmů; nekryté plánované náklady po pro-
věření jejich nutnosti zajišťuje příslušný ná-

rodní výbor ve svém rozpočtu potřebným příspěvkem. Přebytků dosažených činností v jednom roce může osvětové zařízení použít pro krytí svých plánovaných nákladů v roce příštím.

(3) Ministerstvo školství a kultury může v dohodě s ministerstvem financí pro některá osvětová zařízení stanovit odchylky od ustanovení odstavce 2.

(4) Podrobnosti o finančním hospodaření osvětových zařízení upravují zvláštní předpisy.

Vzorové statuty osvětových zařízení

§ 16

(1) Ministerstvo školství a kultury v dohodě se Státní plánovací komisí, s ministerstvem financí a s ústředními orgány společenských organizací sdružených v Národní frontě vydá vzorové statuty pro jednotlivé druhy osvětových zařízení národních výborů; v nichž podrobně stanoví jejich úkoly, organizaci a způsob hospodaření.

(2) Ústřední orgány společenských organizací sdružených v Národní frontě vydají vzorové statuty pro osvětová zařízení v oboru své působnosti v dohodě s ministerstvem školství a kultury.

(3) Příslušné ústřední úřady vydají vzorové statuty pro osvětová zařízení v oboru své působnosti obdobně podle ustanovení odstavce 1, a to rovněž v dohodě s ministerstvem školství a kultury.

Ustanovení závěrečná

§ 17

Výkonné orgány národních výborů povolují pořádání jednotlivých osvětových akcí a dohlížejí na ně; podrobnosti a výjimky stanoví ministerstvo školství a kultury vyhláškou v Úředním listě.

§ 18

Podrobné předpisy k provedení tohoto zákona vydá ministerstvo školství a kultury

v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a s ústředními orgány společenských organizací sdružených v Národní frontě.

§ 19

Zrušují se

1. zákon č. 67/1919 Sb., o organizaci lidových kursů občanské výchovy,
2. dekret č. 130/1945 Sb., o státní péči osvětové.

§ 20

Tento zákon nabývá účinnosti ode dne 1. srpna 1959; provedou jej všichni členové vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dolanský v. r.

Kopecký v. r.

Barák v. r.

inž. Šimůnek v. r.

inž. Jankovcová v. r.

dr. Kyselý v. r.

Plojhar v. r.

dr. Šlechta v. r.

David v. r.

Žuriš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

generálplukovník Lomský v. r.

Machačová v. r.

dr. Nejedlý v. r.

Poláček v. r.

Štrougal v. r.

Uher v. r.

Beran v. r.

Jonáš v. r.

dr. Kahuda v. r.

Reitmajer v. r.

dr. Škoda v. r.

dr. Vlasák v. r.

Brabec v. r.

inž. Černý v. r.

dr. Neuman v. r.

Ouzký v. r.

Pospíšil v. r.

inž. Púčik v. r.

53

Zákon

ze dne 9. července 1959

o jednotné soustavě knihoven
(knihovnický zákon)

Národní shromáždění Republiky československé usneslo se na tomto zákoně;

§ 1

Úvodní ustanovení

Posláním knihoven, důležitého a účinného masového činitele socialistické výchovy, je přispívat k všestrannému vzdělání pracujících v duchu vědeckého světového názoru a pomáhat při zvyšování jejich politické, kulturní a odborné úrovně; zvláště pak přispívat k rozvoji vědy a techniky, k šíření jejich poznatků a poskytovat pomoc při řešení politických i hospodářských úkolů a při rozvíjení tvůrčí iniciativy lidu v boji za vítězství socialismu.

Jednotná soustava knihoven

§ 2

Úkoly uvedené v § 1 zajišťuje jednotná soustava knihoven, kterou tvoří knihovny zřizované a řízené ústředními úřady, národními výbory a jinými státními orgány, orgány společenských organizací sdružených v Národní frontě, jednotnými zemědělskými družstvy, hospodářskými a rozpočtovými organizacemi, vědeckými a kulturními institucemi (dále jen „úřady, organizace a instituce“), ať již jsou tyto knihovny organizačně samostatnými zařízeními (ústavy), nebo složkami jiných zařízení.

§ 3

(1) Knihovny účelně a v souladu se svými úkoly shromažďují potřebnou literaturu, cílevědomě ji šíří mezi obyvatelstvem a provádějí masovou práci s knihou mezi čtenáři. Poskytují čtenářům soustavnou a všestrannou pomoc při výběru a získávání literatury, aby každému občanu bylo umožněno vypůjčit si potřebnou knihu z kterékoli veřejně přístupné knihovny jednotné soustavy.

(2) Aby zlepšily a prohloubily služby čtenářům, knihovny jednotné soustavy

a) jsou povinny půjčit a obstarat na požádání jednotlivé knihy, časopisy a jiné sbírkové materiály nebo jejich soubory kterékoli jiné knihovně jednotné soustavy (mezi knižní výpůjční služba), pokud tomu nebrání zvláštní důvody,

b) kde se to jeví účelné, spolupracují popř. poskytují si vzájemně pomoc při doplňování knihovních sbírek při nákupu nebo výměně literatury, dále v oblasti informační a bibliografické činnosti, v otázkách metodických, při dovozu literatury ze zahraničí a při propagaci literatury,

c) mají přednostní právo při získávání knih, časopisů a jiných sbírkových materiálů.

(3) Pro zlepšení koordinace činnosti a jejich dalšího rozvoje jsou knihovny jednotné soustavy povinny přihlásit se do evidence u výkonného orgánu příslušného okresního národního výboru. Pokud jsou knihovny organizační složkou jiných zařízení (ústavů), přihlašují je do evidence tato zařízení (ústavy).

(4) Ustanovení odstavce 3 se nevztahuje na knihovny ozbrojených sil; tyto knihovny podléhají ohlašovací povinnosti u příslušných nadřízených orgánů.

(5) Podrobné předpisy k ustanovení odstavců 1 až 3 vydá ministerstvo školství a kultury v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány.

§ 4

Státní knihovna
Československé republiky

(1) Ústřední knihovnou jednotné soustavy knihoven je Státní knihovna Československé republiky (dále jen „Státní knihovna“); plní zejména tyto úkoly:

a) trvale uchovává domácí literaturu i ostatní bohemiku a sloveniku,

b) bibliograficky zpracovává současnou i minulou literární produkci a koordinuje bibliografickou práci v celostátním měřítku,

c) jako ústřední univerzální vědecká knihovna shromažďuje domácí a nejdůležitější světovou literaturu a zpřístupňuje ji veřejnosti,

d) provádí výzkum a vědecky zpracovává teoretické otázky v oboru knihovnictví a poskytuje metodickou pomoc knihovnám jednotné soustavy.

(2) Podrobnější úkoly Státní knihovny a její organizaci stanoví statut, který vydá ministr školství a kultury v dohodě s příslušnými ústředními úřady a orgány.

§ 5

Sítě knihoven

(1) Knihovny v oboru působnosti jednotlivých ústředních úřadů a orgánů tvoří zpravidla organizované sítě knihoven určitého druhu (knihovny lidové, školní, vědecké, knihovny Revolučního odborového hnutí, technické knihovny, knihovny akademií věd, zdravotnické knihovny, knihovny ozbrojených sil apod.).

(2) Příslušné ústřední úřady a orgány zajišťují úzkou vzájemnou spolupráci knihoven své sítě a účinnou pomoc lépe organizovaných a vybavených knihoven knihovnám menším, zejména knihovnám vedeným dobrovolnými pracovníky.

(3) Ideová a odborná pomoc knihovnám určité sítě se zpravidla soustřeďuje v knihovně pověřené touto funkcí příslušným ústředním úřadem nebo orgánem (ústřední knihovna sítě).

(4) Sítě knihoven mohou tvořit vzhledem k jejich specifickým úkolům i knihovny téhož druhu v oboru působnosti několika ústředních úřadů (technické knihovny v závodech apod.). V takovém případě pověří jednu z knihoven sítě funkcí ústřední knihovny ministerstvo školství a kultury po projednání v ústřední knihovnické radě a v dohodě s příslušnými ústředními úřady a orgány.

§ 6

Lidové knihovny

(1) Lidové knihovny (místní, okresní, krajské) jsou základem jednotné soustavy, neboť tvoří nejrozsáhlejší síť knihoven sloužících všemu obyvatelstvu a jsou v obvodu své působnosti, zvláště pokud jde o knihovny okresní a krajské, středisky metodické, bibliografické informační a meziknihovní výpůjční služby pro všechny knihovny jednotné soustavy, pokud takovou službu a pomoc potřebují.

(2) Lidové knihovny jsou zřízeny v každé obci. Lidové knihovny zřizuje, udržuje a řídí výkonný orgán příslušného národního výboru. V sídle krajského národního výboru plní zpravidla krajská lidová knihovna též funkci knihovny okresní a městské, v sídle okresního národního výboru plní okresní lidová knihovna též funkci knihovny místní. Místní lidová knihovna může být zřízena, pokud je to účelné, též jako organizační složka osvětového zařízení místního národního výboru. Se souhlasem výkonného orgánu okresního národního výboru může plnit úkoly místní lidové knihovny knihovna jednotného zemědělského družstva, Revolučního odborového hnutí, popř. jiná knihovna jednotné soustavy, pokud k tomu má potřebné předpoklady.

(3) Pro právní postavení a způsob hospodaření lidových knihoven, pokud nejde o knihovny, které jsou organizačními složkami osvětových zařízení národních výborů, platí obecně ustanovení §§ 14 a 15 osvětového zákona.

Řízení a koordinace

§ 7

(1) Národní výbory, jimž přísluší péče o hospodářský a kulturní rozkvět jejich území, stanoví zásady plánovitého rozvoje knihoven jednotné soustavy podle politických, hospodářských a kulturních potřeb svého obvodu. Zásady připravují ve spolupráci s příslušnými úřady, organizacemi a institucemi a společně s nimi hodnotí rozvoj knihoven jednotné soustavy; přitom vycházejí okresní a místní národní výbory ze zásad stanovených národním výborem vyššího stupně a z podmínek a potřeb svého obvodu.

(2) Ve spolupráci s příslušnými úřady, organizacemi a institucemi národní výbory sledují a s výjimkou ústředně řízených knihoven kontrolují činnost knihoven jednotné soustavy ve svém obvodu, aby tato činnost svým ideovým obsahem odpovídala potřebám socialistické společnosti, a vytvářejí příznivé podmínky pro rozvoj knihoven a jejich jednotné kulturní a výchovné působení.

§ 8

(1) Ústřední řízení a kontrola knihoven jednotné soustavy přísluší ústředním úřadům a orgánům, v jejichž oboru působnosti se knihovny zřizují; tyto úřady a orgány vydají pro knihovny, pokud jsou organizačně samostatnými zařízeními (ústavy), vzorové statuty, popř. statuty pro jednotlivé knihovny, ve kterých určí právní postavení, podrobné úkoly, vnitřní organizaci a řízení a způsob hospodaření knihoven v jejich oboru působnosti.

(2) Ministerstvo školství a kultury sleduje veškerou činnost knihoven jednotné soustavy z hlediska jejich jednotného kulturního a výchovného působení a doporučuje ústředním úřadům a orgánům vhodná opatření.

§ 9

(1) Poradním, iniciativním a koordinačním orgánem ministra školství a kultury pro zásadní otázky knihoven jednotné soustavy je ústřední knihovnická rada; její členy jmenuje ministr školství a kultury na návrh ústředních úřadů a orgánů, v jejichž oboru působnosti knihovny jsou. Poradním, iniciativním a koordinačním orgánem pověřence školství a kultury je slovenská knihovnická rada; její členy jmenuje obdobně pověřenec školství a kultury. Funkce předsedy a členů ústřední knihovnické rady a slovenské knihovnické rady jsou čestné. Organizační a jednací řád ústřední knihovnické rady vydá ministerstvo školství a kultury v dohodě s příslušnými ústředními úřady a orgány, organizační a jednací řád slovenské knihovnické rady vydá obdobně pověřenectvo školství a kultury.

(2) Poradními, iniciativními a koordinačními orgány rad krajských a okresních národních výborů pro otázky knihoven jednotné soustavy jsou krajské a okresní knihovnické komise; jejich členy jmenuje rada příslušného národního výboru. Členství v krajských a okresních knihovnických komisích je čestné.

§ 10

Pracovníci knihoven

(1) Knihovník v lidově demokratickém státě plní významné politickovýchovné poslání a

musí mít proto potřebnou politickou i odbornou kvalifikaci. Jeho povinností je zejména iniciativně získávat nové čtenáře, individuálně o čtenáře pečovat a všemi způsoby práce s knihou napomáhat ke zvýšení politického uvědomění a k uspokojování stále rostoucích potřeb občanů při prohlubování jejich všeobecného i odborného vzdělání a kulturního rozhledu. To se týká i knihovníků dobrovolných, jimž úřady, organizace a instituce, které zřizují a řídí knihovny, poskytují při plnění těchto úkolů všestrannou pomoc. Při výkonu své funkce se knihovník opírá o aktiv dobrovolných spolupracovníků knihovny.

(2) Předpisy o kvalifikačních předpokladech pracovníků knihoven vydají, pokud to nepřísluší podle zvláštních předpisů do působnosti jiných orgánů, příslušné ústřední úřady a orgány v dohodě s ministerstvem školství a kultury a s ústředním výborem příslušného odborového svazu; zároveň stanoví, v kterých knihovnách pracují knihovníci z povolání.

(3) Úřady, organizace a instituce, které zřizují a řídí knihovny, zajišťují soustavné doplňování a prohlubování potřebné kvalifikace zaměstnanců knihoven i dobrovolných pracovníků.

§ 11

Hmotné zajištění knihoven

Úřady, organizace a instituce, které zřizují a řídí knihovny, zajišťují, aby knihovny byly umístěny v budovách (místnostech) přiměřených rozsahu knihovních sbírek, úkolům a významu knihoven, a poskytují jim potřebné vybavení a prostředky na doplňování knihovních sbírek, na provoz knihoven a jejich další rozvoj. Přemístit knihovnu nebo její část je možné jen tehdy, když se jí dostane vhodného umístění. Budovy (místnosti) mohou být odňaty účelům knihoven jen se souhlasem orgánu nadřízeného tomu orgánu, který knihovnu řídí. U knihoven ústředně řízených je tímto orgánem příslušný ústřední úřad nebo orgán, u krajských lidových knihoven ministerstvo školství a kultury.

Ustanovení závěrečná

§ 12

Předpisy k provedení tohoto zákona vydá ministerstvo školství a kultury v dohodě s příslušnými ústředními úřady a orgány.

§ 13

Zrušují se

1. zákon č. 430/1919 Sb., o veřejných knihovnách obecních,
2. vládní nařízení č. 607/1919 Sb., jímž se provádí zákon o veřejných knihovnách obecních ze dne 22. července 1919 č. 430 Sb., ve znění vládního nařízení č. 212/1921 Sb.

§ 14

Tento zákon nabývá účinnosti ode dne 1. srpna 1959; provedou jej všichni členové vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dolanský v. r.

Poláček v. r.

Kopecký v. r.

Štrougal v. r.

Barák v. r.

Uher v. r.

inž. Šimůnek v. r.

Beran v. r.

inž. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

dr. Kyselý v. r.

dr. Kahuda v. r.

Plojhar v. r.

Reitmajer v. r.

dr. Šlechta v. r.

dr. Škoda v. r.

David v. r.

dr. Vlasák v. r.

Đuriš v. r.

Brabec v. r.

Krajčír v. r.

inž. Černý v. r.

Krosnář v. r.

dr. Neuman v. r.

generálplukovník Lomský v. r.

Ouzký v. r.

Machačová v. r.

Pospíšil v. r.

dr. Nejedlý v. r.

inž. Púčik v. r.

54

Zákon

ze dne 9. července 1959

o muzeích a galeriích

Národní shromáždění Republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1

Úvodní ustanovení

Muzea a galerie, jejichž sbírky tvoří podstatnou součást našeho kulturního bohatství, mají důležité dokumentační, vědecké, umělecké a osvětové poslání. Významným kulturně politickým úkolem muzeí a galerií je zejména dokládat vysokou kulturní úroveň našeho lidu, jeho zápasy o národní svěbytnost, třídní a politické boje a úspěchy socialistické výstavby. Účelem tohoto zákona je zajistit, aby sbírky muzeí a galerií byly zachovány a doplňovány, řádně spravovány, aby jich bylo účelně využíváno a aby byly zpřístupněny lidu k poučení, obohacení jeho estetického citění a podněcování k tvořivé práci pro socialistickou společnost.

Muzea a galerie

§ 2

Muzea a galerie jsou ústavy, které na základě průzkumu, popřípadě vědeckého výzkumu plánovitě shromažďují, odborně spravují a vědeckými metodami zpracovávají sbírky hmotného dokladového materiálu o vývoji přírody a společnosti, o uměleckém tvoření nebo jiném druhu lidské činnosti a využívají těchto sbírek ke kulturní a osvětové činnosti.

§ 3

(1) Muzea a galerie přispívají k rozvoji vědy, vytvářejí nezbytné předpoklady pro svou osvětovou činnost a účinně napomáhají kulturnímu a hospodářskému rozvoji tím, že

a) provádějí soustavný průzkum, popřípadě vědecký výzkum ve svém oboru,

- b) soustavně sbírají doklady o vývoji přírody a společnosti, o socialistické výstavbě, uměleckém tvoření nebo jiných druzích lidské činnosti (předměty muzejní hodnoty) s příslušnou dokumentací,
- c) odborně uchovávají, konzervují a restauroují muzejní sbírky,
- d) vedou evidenci sbírek a odborně, popřípadě vědecky je zpracovávají.

(2) Muzea a galerie plní své osvětové poslání tím, že svými vlastními prostředky, tj. především využitím sbírek v expozicích a na výstavách, publikační činností, přednáškami apod.

- a) objasňují zákonitosti vývoje přírody a společnosti, uměleckého tvoření nebo jiného druhu lidské činnosti a tak přispívají k výchově občanů v duchu vědeckého světového názoru,
- b) podílejí se na zvyšování všeobecného i odborného vzdělání občanů, popularizují výsledky vědecké práce svých oborů a propagují úkoly výstavby socialismu,
- c) pečují na základě soustavného poznávání své oblasti o rozvoj vlastivědné práce; názorným objasňováním a zdůrazňováním pokrokových tradic upevňují socialistické vlastenectví a proletářský internacionalismus,
- d) rozvíjejí estetickou výchovu, přispívají k rozvoji socialistické kultury, zvláště umělecké tvorby, a pomáhají zvyšovat kulturní úroveň občanů.

(3) Muzea a galerie vyvíjejí svou činnost ve spolupráci s ústavy a institucemi, společenskými organizacemi a za pomoci dobrovolných spolupracovníků; vědecký výzkum provádějí ve spolupráci s příslušnými vědeckými ústavy akademií věd.

§ 4

Druhy muzeí a galerií

(1) Podle obvodu působnosti se rozlišují muzea ústřední, krajská a okresní, popřípadě

místní; galerie jsou ústřední, krajské, popřípadě okresní; podle zaměření činnosti a obsahu sbírek jsou muzea buď specializovaná nebo vlastivědná.

(2) Specializovaná muzea a galerie vyvíjejí činnost v jednom, popřípadě několika oborech vědy, techniky nebo umění. Vlastivědná muzea provádějí komplexní výzkum a dokumentaci vývoje přírody a společnosti svého obvodu. Galerie soustřeďují umělecká díla a ovlivňují estetickou výchovu i soudobou uměleckou tvorbu.

(3) Ústřední muzea a galerie mají význam celostátní a ve svém oboru poskytují odbornou pomoc ostatním muzeím a galeriím.

(4) Krajská, okresní a místní muzea a krajské a okresní galerie mají obvod působnosti zpravidla shodný s obvodem příslušného národního výboru; všechna muzea a galerie v kraji tvoří krajskou síť. Střediskem muzejní a vlastivědné práce v kraji jsou krajské muzeum a krajská galerie, které plní ve svém oboru i vědeckovýzkumné úkoly kraje a poskytují odbornou a metodickou pomoc všem muzeím krajské sítě.

§ 5

Místní památníky

Krajskou síť muzeí a galerií doplňují místní památníky, které jako zařízení místních národních výborů se zaměřují na význačné události nebo osobnosti.

§ 6

Národní muzea a Národní galerie

(1) Národní museum a Národní technické muzeum v Praze jsou ústřední muzea, jimž patří vzhledem k jejich tradicím a jejich významu pro naši vědu a kulturu přední místo v našem muzejnictví. Jsou v oboru své působnosti ústředím vědecké a metodické muzejní práce. Totéž postavení má Národní galerie jako galerie ústřední.

(2) Organizaci, působnost a úkoly národních muzeí a Národní galerie upraví ministerstvo školství a kultury zvláštními statuty.

§ 7

Sbírky muzeí a galerií

(1) Sbírky muzeí a galerií jako soubory hmotných dokladů vědecké nebo umělecké hodnoty je třeba ve veřejném zájmu ochraňovat tak, aby byly zachovány pro budoucnost.

(2) Sbírky se rozmnožují vlastní průzkumnou činností muzea a galerie (nálezy), nákupem, výměnou, dary, odkazy a převodem předmětů dokladové hodnoty organizacemi státního socialistického sektoru.

(3) Zcizování sbírek muzeí a galerií i jednotlivých sbírkových předmětů vyžaduje povolení příslušného ministerstva, které si vyžádá vyjádření ústřední muzejní rady (§ 12).

(4) Vyřazení, přerazení a výměna sbírek i jednotlivých sbírkových předmětů se může provést jedině se souhlasem příslušného řídicího orgánu.

(5) Pokud v tomto zákoně není stanoveno něco jiného, platí o sbírkách předpisy o národním majetku.

§ 8

Vývoz předmětů muzejní hodnoty

(1) Předměty muzejní hodnoty smějí být vyvezeny do ciziny jen se svolením ministerstva školství a kultury po přezkoumání, zda jejich zachování v tuzemsku není vzhledem k jejich kulturnímu významu nutné.

(2) Ministerstvo školství a kultury stanoví v dohodě s ministerstvem zahraničního obchodu a ostatními zúčastněnými úřady podrobnosti o vývozu předmětů muzejní hodnoty do ciziny; může též přenést právo udělovat souhlas k vývozu předmětů muzejní hodnoty na výkonný orgán krajských národních výborů. Obecné předpisy o povolování vývozu zůstávají nedotčeny.

§ 9

Předměty v užívání muzeí a galerií

Muzea a galerie mohou užívat soubory předmětů nebo jednotlivé předměty muzejní hodnoty, jež jsou buď majetkem jiných organizací nebo osob.

§ 10

Zřizování a zrušování muzeí a galerií

(1) Ústřední muzea a galerie zřizuje vláda na návrh ministra školství a kultury nebo na návrh příslušného ministra podaný v dohodě s ministrem školství a kultury.

(2) Muzea krajská, okresní a místní, krajské a okresní galerie, jakož i místní památníky zřizuje výkonný orgán příslušného národního výboru v mezích plánu krajské sítě muzeí a galerií.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně pro zrušování muzeí a galerií.

§ 11

Řízení muzeí a galerií

(1) Národní museum, Národní technické museum a Národní galerii řídí ministerstvo školství a kultury. Ostatní ústřední muzea řídí ministerstvo školství a kultury, popř. příslušný ústřední úřad, který provádí opatření zásadní povahy v dohodě s ministerstvem školství a kultury.

(2) Muzea krajská, okresní a místní, krajské a okresní galerie, jakož i místní památníky řídí výkonné orgány příslušných národních výborů.

(3) Ministerstvo školství a kultury zajišťuje odbornou a metodickou pomoc muzeím a galeriím prostřednictvím národních muzeí a Národní galerie.

(4) Orgán, který muzeum nebo galerii řídí, vydá statut, kterým se podrobně určí rozsah působnosti, úkoly, organizace a způsob hospodaření muzea nebo galerie, a to podle vzorového statutu (§ 15).

§ 12

Poradní orgány

(1) Iniciativním a poradním orgánem ministra školství a kultury pro zásadní otázky muzeí a galerií je ústřední muzejní rada; její členy jmenuje ministr školství a kultury. Funkce předsedy a členů ústřední muzejní rady jsou čestné. Organizační a jednací řád ústřední muzejní rady vydá ministerstvo školství a kultury.

(2) Jako iniciativní a poradní orgán pro muzea, galerie a vlastivědnou práci v kraji zřizuje rada krajského národního výboru krajskou muzejní radu. Obdobně může zřídit rada okresního národního výboru okresní muzejní radu. Předsedu a ostatní členy muzejních rad jmenuje rada příslušného národního výboru; jejich funkce jsou čestné.

§ 13

Pracovníci muzeí a galerií

(1) Pracovníci v muzeích a galeriích musí mít pro výkon své funkce potřebnou politickou a odbornou kvalifikaci. Předpisy o kvalifikačních předpokladech vydá, pokud to nepřísluší podle zvláštních předpisů do působnosti jiných orgánů, ministerstvo školství a kultury v dohodě s příslušnými úřady a orgány.

(2) Muzea a galerie vytvářejí a organizují aktivity dobrovolných pracovníků, kteří muzeím a galeriím pomáhají v plnění jejich úkolů, zejména při rozvíjení vlastivědné práce.

§ 14

Budovy muzeí a galerií

Orgány, které muzea a galerie řídí, zajišťují, aby muzea a galerie byly umístěny v budovách (místnostech) přiměřených hodnotě sbírek, úkolům muzeí, popř. galerií a jejich významu. Přemístit muzeum nebo galerii

nebo jejich část je možno jen tehdy, dostane-li se jim vhodného umístění. Budovy (místnosti) mohou být odňaty účelům muzea nebo galerie jen se souhlasem orgánu nadřízeného tomu orgánu, který muzeum nebo galerii řídí. U ústředních muzeí je tímto orgánem příslušný ústřední úřad, u Národní galerie a u krajských muzeí a galerií ministerstvo školství a kultury.

Ustanovení závěrečná

§ 15

Ministerstvo školství a kultury vydá v dohodě s příslušnými ústředními úřady podrobné předpisy k provedení tohoto zákona, zejména vzorové statuty, v nichž stanoví podrobněji úkoly, organizaci a činnost jednotlivých druhů muzeí a galerií, zejména v oboru vlastivědné práce, organizační vztahy k institucím příbuzného charakteru, směrnice o sběru a správě sbírek, jejich evidenci, ochraně apod.

§ 16

Tento zákon se nevztahuje

- a) na muzea společenských organizací
- b) na sbírky, stálé výstavy a vzorkovny hospodářských a rozpočtových organizací.

§ 17

Tento zákon platí jen v českých krajích a nabývá účinnosti ode dne 1. srpna 1959; provede jej ministr školství a kultury v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

dr. Kahuda v. r.

55

Vyhláška ministra zahraničních věcí

ze dne 9. července 1959

o Dohodě mezi vládou Československé republiky a vládou Polské lidové republiky o spolupráci na úseku veterinárním

Dne 8. dubna 1959 byla ve Varšavě sjednána Dohoda mezi vládou Československé republiky a vládou Polské lidové republiky o spolupráci na úseku veterinárním.

Vláda Dohodu schválila dne 24. června 1959. Schválení Dohody vládou Polské lidové republiky bylo sděleno nótou ze dne 30. května 1959 a její schválení vládou Československé republiky bylo sděleno nótou ze dne 1. července 1959.

Podle svého článku 9 Dohoda vstoupila v platnost dnem 1. července 1959.

České znění Dohody se vyhláší v Příloze Sbírky zákonů.*)

David v. r.

*) Na straně 59.